

1. Tavesta

Från 1353 finns det äldsta nedskrivna belägget för Tavesta. Byn bestod av fem gårdar och lämnades öde i början av 1800-talet. Den låg mellan Floravägen och Moraån och flera husgrunder finns kvar i hagen mitt för Rödsippsstigen. Området ingår i Moraåns naturreservat.

2. Fornlämning

Invid den gamla vägen ligger två stora gravhögar från folkvandrings- och järnåldern. På klippan som vetter mot väg 57 finns en skålgropshäll.

3. Tunasågen

Vid forsen, ungefär 100 meter uppströms bron, låg på 1600- och 1700-talen en liten vattenkraftsdriven såg.

4. Välle backe

Gravfältet i Välle backe är från järnåldern och innehåller högar, runda och rektangulära stensättningar. Det finns även skålgropar från bronsålder. Upp på backen finns en utgrävd kvadrat som är en befästning från en militärövning på 1920-talet.

5. Skäve

Om Skäves historia har Sven Yttermark skrivit. Enligt hans uppfattning tyder namnet på att detta varit en helig plats under forntiden helgad till guden Skade. I backarna runt Skäve finns många fornlämningar. Kaféet i Skävemagasinet är anledning nog att leta sig hit.

6. Lingaristningen, Järnamasten

Ristningen består av ett 60-tal skålgropar och fyra skeppsfigurer. Det största, Lingaskeppet, är närmare två meter och ett av de tio största hållristnings skeppen i Mellansverige och har en utformning som saknar motsvarighet i världen.

Järnamasten eller RT-02 var en hemlig militär störsändare och en viktig del av vårt försvar under det kalla kriget. Mellan 1959 och 1993 var den röd vita masten ett landmärke i bygden. I dag återstår inte mycket, men ett av landfästena för mastens stag finns kvar i dikeskanten.

7. Linga

Linga är en bosättning av mycket hög ålder. Bytomten låg redan under yngre stenåldern över havsnivån. Antalet gravhögar från äldre och yngre järnålder anges till mellan 200 och 300. Av de två bautastenarna har den största en höjd på imponerande fyra meter, och beskrivs som den största i Svealand. Denna kallas Kungsstenen och där kan den mytiske Södermanlandskungen Granmar hållit ting. Inte långt från bautastenen finns en domarring med fem stenar.

8. Linga grusgrop, Gåsbiten

Lingasvärdet från 800-talet, Järna Hembygdsförenings symbol, hittades här vid en utgrävning i början av 1900-talet, då SJ öppnade grusgropen.

Gåsbiten är känt sedan 1500-talet. I dag är torpet raserat och kvar är bara husgrunder, källargrop, några fruktträd och bärbuskar. Fornlämningsområdet vid Gåsbiten har 20 gravar i form av stensättningar och högar.

9. Åsva

Åsva omnämns i skrift första gången 1464. I dag finns bara en källargrund och vårdträdet, en mycket stor och gammal oxel, kvar.

10. Åsva kulle

Mot öster öppnas sig slätten med en vid vy mot Ytterjärna kyrka. Mot norr öppnar sig en glipa i ådalens vegetation och där syns Överjärna kyrka. I söder ligger Åsva kulle med gammal skog, som lockar till sig alla traktens arter av hackspettar.

11. Bankesta

Bankesta är en gammal gård med anor i forntiden. Klocktornet som uppfördes 1779 är unikt för bygden.

12. Nykvarn

Den gamla kvarnplatsen är känd sedan 1600-talet och namnet härrör sig av att denna kvarn ersatte en äldre vid Tellebro. Delar av gamla kvarnstenar finns fortfarande att se i grundmurarna till den gamla kvarnen som revs 1962.

13. Fornparken

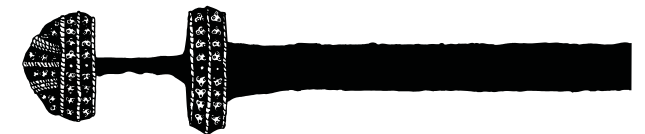
Ett stort gravfält från järnålder med 60-talet gravar. Här finns högar, stensättningar och två resta stenar. Ett par vidkroniga tallar på kullen är värda att uppmärksammas.

14. Enekullarna

Enekullarna utgörs av en rad med åskullar på det isälvsavlagringsstråk som kommer från Yttereneby – Linga och fortsätter genom Järna mot Kallfors – Ålsta. Vid Enekullarna finns det en liten åsgrop som kallas Älgpussen. På kullarna finns en torrbacksflora med fältsippa, backklöver, kantig fetknopp och låsbräken.

Gravfältet har drygt 100 fornlämningar. Många gravtyper finns representerade som högar, stensättningar, treuddar och domarringar. I närheten av Eneskolan finns flera resta stenar. Området ingår i Moraåns naturreservat.

Lingarundan

Lingarundan

Lingarundan är en ungefär 7 km lång promenad i Järnabygden, om du väljer att följa den röstreckade slingan, samt väg 57. Du kan naturligtvis välja alternativa vägar.

Intressant längs Lingarundan

1	Tavesta
2	Fornlämning
3	Tunasågen
4	Välle backe
5	Skåve
6	Lingaristningen, Järnamasten
7	Linga
8	Linga grusgrop, Gåsbiten
9	Åsva
10	Åsva kulle
11	Bankesta
12	Nyckvarn
13	Fornparken
14	Enekullarna